

Asia: VN/538/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi jätelain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Yleiset säännökset (Luku 1)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 1 ja sen perusteluista

-

Yleiset velvollisuudet ja periaatteet (Luku 2)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 2 ja sen perusteluista

-

Kunnan vastuulla oleva jätehuolto (luku 5)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 5 ja sen perusteluista

-

Tuottajavastuu ja juomapakkaukset (Luvut 6 ja 7)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 6 ja 7 sekä niiden perusteluista

-

Muut jätelain pykälät

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen muista luvuista ja niiden perusteluista

Jätehuoltorekisteri (jätelakiluonnoksen 94 § - 99 §)

Jätelain 94 §:n 1 momentin mukaan sen, joka aikoo harjoittaa jätteen am-mattimaista kuljettamista tai toimia jätteen välittäjänä, on tehtävä hakemus toiminnan hyväksymiseksi 142 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun jä-tehuoltorekisteriin. Nykyisellään hakemus toimitetaan pääsääntöisesti

sille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jonka toimialueella suurinta osaa toiminnasta harjoitetaan. Esityksessä jätehuoltorekisteriin hyväksymistä koskevat tehtävät ja jätteen kuljettajien ja välittäjien valvontaa koskevat tehtävät ehdotetaan keskitettäväksi yhteen ELY-keskukseen.

Jätehuoltorekisterin viranomaistehtävien keskittäminen yhdelle ELY-keskukselle edellyttää, että kyseisellä ELY-keskuksella on käytössä riittävät resurssit tehtävien asianmukaiseen hoitamiseen. Nykyisellään on selvitetty, että jätehuoltorekisterin viranomaistehtävät vaativat ELY-keskuksissa hie-man yli neljän henkilötyövuoden resurssin. Näin ollen on selvää, että vähintään tämä resurssi on oltava käytössä sillä ELY-keskuksella, joka asiaa valtakunnallisesti hoitaa. Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan lisäresurssitarve on esitettyä arvioita suurempi, koska mm. hakijoiden kelpoisuuden selvittäminen vaatii aiempaa enemmän virkatyötä. Lisäksi resursseja vaaditaan tehtävän valtakunnalliseen ohjaamiseen ja edistämiseen sekä valvonnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Jätelain 95 §:n 1 momentin 4 kohdan nojalla hakijalta voidaan edellyttää vakuuden asettamista toiminnalleen. Esityksessä vakuuden asettamisesta on luovuttu. Kaakkois-Suomen ELY-keskus katsoo, että tämä selkeyttää nykyistä tilannetta, koska vakuutta on vaadittu hakijoilta vaihtelevasti. Vakuuden asettamisen sijasta esityksessä ehdotetaan eräitä hakijan vakava-raisuuden tarkistamiseen liittyviä toimia sekä säädetään ympäristörikoksia koskevasta nuhteettomuusvaatimuksesta. Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen arvion mukaan ehdotuksen mukainen hakijan taustojen selvittäminen vaatii huomattavasti aiempaa enemmän virkatyötä. Lisäksi jätteen välittäjän kotipaikan selvittäminen toisesta Euroopan talousalueen valtiosta vaatii ajantasaisia rekistereitä jokaisessa jäsenmaassa. Parempana vaihtoehtona voisi olla jäteasetukseen asetettava vaatimus toiminnanharjoittajalle esittää riittävä selvitys kotipaikasta silloin, kun se sijaitsee Euroopan talous-alueeseen kuuluvassa muussa valtiossa kuin Suomessa.

Esitykseen tulleesta uudesta jätelain 95 §:n 1 momentin 7 kohdasta nähdään, että rekisteröintejä jätteenkuljettajiksi tehtäisiin myös Euroopan talousalueen ulkopuolisista jätteen kuljettajista. Edellisessä kappaleessa mainittujen tietojen tarkistaminen näistä maista on ilmeisen vaativaa. Kaakkois-Suomen ELY-keskus katsoo, että toimintatapa, jossa muu kuin suomalainen hakija lähtökohtaisesti toimittaa hakemuksen liitteenä vaadittavat tiedot, olisi toimivampi niin rekisteröinnin sujuvuuden kuin tietojen saatavuudenkin osalta.

Nykyisin hallinnolle on annettu huomattavaa painetta hyväksyä myös EU/ETA-maiden ulkopuolisia yrityksiä jätteen kuljettajiksi. Väliaikaisena ratkaisuna hallinnossa on tehty yksittäisiä rekisteröintejä, joissa suomalainen yritys on ottanut vastuun toiminnasta ja merkinnyt nämä yritykset alihankkijoihin. Lakiesityksessä ei ole otettu kantaa tähän menettelyyn. Käyttöön-otettava toimintatapa jää epäselväksi. Kaakkois-Suomen ELY-keskus katsoo, että esityksen perusteluissa olisi hyvä ohjata nykyisen käytännön soveltuvuudesta jatkossa.

Lakiluonnoksen uudessa 96 a §:ssä säädetään uutena asiana vastavuoroi-sesta tunnustamisesta. Uuden säännöksen nojalla Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa rekisteröity jätteen kuljettaja voi toimittaa todistuksen rekisteröinnistä ELY-keskukselle jätehuoltorekisteriin tehtävää merkitsemistä varten. Todistuksen sisältö ja sen käsittely vaativat tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetukseen. Näiden säännösten tulisi olla yhdenmukaisia kaikissa jäsenvaltioissa.

Ehdotuksessa jätelain 124 §:ää muutetaan siten, että valtakunnallisesta rekisteröinti- ja valvontatehtävästä vastuussa oleva ELY-keskus valmistele yhteistyössä muiden ELY-keskusten kanssa jätteiden kuljettamisen ja välittämisen valvonnan valtakunnallisen suunnitelman. Hallituksen esityksen perustelumuistiossa kerrotaan rekisteröintitehtävän keskittämisen vuoksi muissa ELY-keskuksissa vapautuvan henkilöresursseja jätelain valvontaan. Valvonnan suunnitteluun ja osittain paikalla tehtäviin tarkistuksiin tarvitaan edelleen kaikkien ELY-keskusten osallistumista.

Lakiluonnoksen uudessa 142 a §:ssä säädetään ELY-keskuksen ylläpitämästä jätehuoltorekisteriä koskevasta tietopalvelusta. Tästä palvelusta saa ajantasaiset tiedot jätehuoltorekisteriin hyväksytyistä tai merkityistä jätteen kuljettajista ja välittäjistä sekä näiden toiminnasta. Kaakkois-Suomen ELY-keskuksessa on havaittu, että tällaiselle palvelulle on suuri kysyntä. ELY-keskus pitää tärkeänä, että palvelun luomiseen ja ylläpitämiseen varataan riittävät resurssit ja että palvelu ehditään testata ennen sen laajempaa käyttöönottoa.

Rangaistussäännökset (jätelain 147 §)

Kaakkois-Suomen ELY-keskus pitää perusteltuna esityksessä ehdotettua jätelain rangaistussäännösten syyksiluettavuuskynnyksen laskemista niin, että nykyisen tahallisuuden tai törkeän tuottamuksen sijaan vaaditaan tavanomaista tuottamusta.

Muiden lakien muutettavat pykälät (ympäristönsuojelulaki, kemikaalilaki, rikoslaki ja laki rikesakkorikkomuksista)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne ympäristönsuojelulakiin, kemikaalilakiin, rikoslakiin ja ehdotetuista pykälämuutoksista ja niiden perusteluista

-

Asetusyhteenveto

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätealan asetuksiin ehdotettavien muutosten keskeisestä sisällöstä

Lausuntopyyntöön liitteenä on ympäristöministeriön 24.4.2020 päivätty muistio jätealan asetuksiin ehdotettavien muutosten keskeisestä sisällöstä. Jätehuoltorekisterin osalta olisi toivottavaa, että jäteasetuksessa säädetään tarkemmin rekisteröityjen jätteen kuljettajien ja välittäjien valvonnasta.

Vaikutusten arviointi

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne perustelujen luvuista 4.2-5.

Lausunnolla olevasta esitysluonnoksesta aiheutuu ELY-keskuksille lisätyötä muun muassa ehdotettujen uusien velvoitteiden tiedottamisesta ja neuvonnasta sekä toiminnanharjoittajien raportointitietojen tarkastamiseen ja tietojärjestelmään hyväksymiseen liittyen. Erityisesti jätehuoltorekisterin viranomaistehtävien keskittäminen yhdelle ELY-keskukselle tuo kyseiselle ELY-keskukselle huomattavasti lisätehtäviä. Kaakkois-Suomen ELY-keskus pitää tärkeänä, että viranomaistahojen kanssa käydään jatkoneuvotteluja riittävien lisäresurssien arvioimiseksi ja varmistamiseksi.

Muuta

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne perusteluiden muista osista ja muista mahdollisista asioista

Jätehuoltorekisterin viranomaistehtävien keskittäminen tulee toteuttaa ELY-keskusten kanssa tiiviissä yhteistyössä. Kaakkois-Suomen ELY-keskus on kiinnostunut osallistumaan asiaan liittyviin jatkokeskusteluihin.

Rantala Juha
Kaakkois-Suomen ELY - Ympäristö ja luonnonvarata